

УДК 342.5 342.9

Ткачова А.В.¹

Баєва Л.В.²

¹ студ. гр. Ю-319м НУ «Запорізька політехніка»

² канд. юрид. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ В ОХОРОНІ ПРАВОПОРЯДКУ В УКРАЇНІ

Залучення населення до охорони громадського порядку у складі громадських формувань є одним з основних факторів побудови правової демократичної держави, зміцнення конституційного режиму, верховенства права, посилення механізму підтримання правопорядку, а також важливою формою участі громадян в управлінні справами держави та суспільства.

Роль громадських формувань в охороні правопорядку з урахуванням вимог та специфіки сучасного етапу державотворення досліджені недостатньо. Нині мають місце або досить загальні підходи до цієї проблеми, або достатньо вузькі, конкретизовані – залежно від форми їх участі.

Вітчизняний та світовий досвід показує, що ефективність охорони громадського порядку і боротьба із правопорушеннями неможливі без допомоги та участі у цій справі широких верств населення. Важливі заходи, спрямовані на боротьбу зі злочинністю, не призведуть до суттєвого поліпшення ситуації до того часу, поки зусилля органів внутрішніх справ, не дістануть широкої підтримки з боку громадян, а це, у свою чергу, потребує підвищення ступеня довіри населення та авторитету правоохоронців. В демократичних державах роль громадських організацій публічно підтримується владою. Як правило, громадські організації визнаються як партнери у вирішенні багатьох соціальних та суспільних проблем, а в деяких випадках відіграють ключову роль в цьому процесі.

За статистикою МВС України, на сьогодні в державі функціонують понад вісімнадцять з половиною тисяч різних громадських формувань та об'єднань, що беруть участь у забезпеченні громадського порядку і безпеки громадян. В них нараховується більш як 500 тисяч учасників. Потрібно роботи свідчать про результативність такої діяльності.

Як зазначити, що не кількість громадських формувань та їх членів, а якісні показники їх вже було вказано раніше, основним напрямом діяльності громадських формувань з охорони громадського правопорядку є охорона громадського порядку і громадської безпеки.

Суттєву допомогу у забезпеченні громадського порядку правоохоронним органам надають члени громадських формувань під час святкових та масових заходів. Велика кількість людей, скупчення яких

характерне для будь-якого масового заходу, значно ускладнює забезпечення порядку поліцією та вимагає наявності значної кількості працівників Національної поліції одночасно, що у деяких випадках є практично неможливим.

В період масових протестів громадян 2013–2014 рр. проти існуючої влади значний внесок у підтримання правопорядку зробили й громадські формування. Так, багато членів різних громадських формувань за особистими переконаннями стали активними учасниками виступів на майдані столиці та центральних площах багатьох міст, деякі з них поповнили лави Національної гвардії та добровольчих батальйонів. З метою підтримання правопорядку вони патрулювали вулиці міст та громадські місця, здійснювали охорону стратегічних об'єктів, займалися волонтерською діяльністю (допомагали амуніцією, медикаментами та продуктами харчування добровольцям). Ця діяльність триває і сьогодні. Члени цих формувань супроводжують гуманітарні вантажі до зони АТО, беруть участь в різних акціях на підтримку єдності України. Крім того, під час ведення бойових дій значна кількість членів громадських формувань пішла добровольцями у підрозділи Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ.

Таким чином, члени громадських формувань надають значну допомогу правоохоронним органам, забезпечуючи законність та правопорядок, захищаючи інтереси громадян та держави в цілому. Виконуючи допоміжну функцію, вони разом із правоохоронними органами впливають на порушників, тим самим здійснюють заходи щодо протидії злочинним проявам та іншим правопорушенням.

Залучення членів громадських формувань є також одним з ефективних способів попередження злочинності, прискорення розкриття злочинів та підвищення якості їх розслідування. Потрібно звернути увагу на те, що більшість науковців саме попереджувальну функцію розглядають як головну відносно громадських формувань з охорони правопорядку